

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa L. O.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 4 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata J. T kwotę 3321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych (w tym VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację L. O. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 28 sierpnia 2017 r., którym oddalono powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P. o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku z poniżającymi wobec powoda zachowaniami funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz warunkami odbywania kary pozbawienia wolności.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego zaskarżył powód, który wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej, powołując się na występującą w sprawie nieważność postępowania wynikającą z pozbawienia go możliwości obrony swoich praw, a nadto wskazując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Nie można uznać, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym dotknięte było nieważnością, a w szczególności, że zachodziła nieważność postępowania z przyczyn wskazanych przez skarżącego, tj. z powodu pozbawienia go możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Nieważność postępowania skutkująca przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed sądem II instancji, od którego orzeczenia przysługuje skarga kasacyjna (zob. post. SN

z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12). Nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem I instancji (por. wyrok SN z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, Nr 5, poz. 81; post. SN z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09). Ta ostatnia kwestia może być analizowana jedynie pośrednio w ramach badania skuteczności podstawy skargi kasacyjnej opartej na zarzucie naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., gdy mogło mieć ono istotny wpływ na wynik sprawy (zob. wyrok SN z 1 marca 2018 r., III UK 35/17 wraz z przywołanym tam orzecnictwem). Podejmując decyzję o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualną nieważność postępowania przed sądem I instancji Sąd Najwyższy mógłby uwzględnić w ramach przesłanki wymienionej w art. art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi opartej na w/w zarzucie. Skarżący, wskazując w wywiedzionej skardze kasacyjnej na pominięcie wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda przed Sądem I instancji, zarzutu takiego jednak nie sformułował.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że wnioski powoda, których pominięcie zarzucono w skardze kasacyjnej, zmierzały nie tyle do ustalenia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c., co raczej do wykrycia nowych środków dowodowych, z których powód mógłby ewentualnie skorzystać w przyszłości. Ponadto, co do zasady nieuwzględnienie wniosków dowodowych strony nie prowadzi do nieważności postępowania z powodu uniemożliwienia stronie obrony jej praw (tak SN w post. z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09), a podstawą nieważności postępowania wskazaną w art. 379 pkt 5 k.p.c. nie mogą być wadliwości w postępowaniu dowodowym lub ustalaniu stanu faktycznego (tak SN w wyr. z 7 maja 2009 r., IV CSK 513/08, oraz w post. z 5 października 2018 r., V CSK 177/18). Pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw nie dotyczy sytuacji, w której sąd pomija środki dowodowe zgłaszane przez stronę, uznając, że zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Ocena tych decyzji procesowych musiałaby nastąpić na podstawie przepisów o postępowaniu dowodowym, skarżący nie przedstawił jednak zarzutów naruszenia prawa procesowego. Wskazać również należy, że powód miał

możliwość podniesienia zarzutów dotyczących nieuwzględnienia wniosków dowodowych i ponownego ich zgłoszenia w apelacji, czego jednak nie uczynił.

Z powyższych przyczyn nie można również uznać, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Przesłanka ta byłaby spełniona wówczas, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i nie pozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15). Sytuacja taka nie występuje w sprawie niniejszej.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 i § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714).

Ponieważ podstawą żądań powoda były nie tylko warunki odbywania kary pozbawienia wolności, ale również zachowania funkcjonariuszy Straży Więziennej wobec powoda, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie szczególnych przepisów wymienionych rozporządzeń dotyczących wyłącznie stawek wynagrodzenia przysługującego w sprawach o odszkodowanie lub o zadośćuczynienie związane z warunkami wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania (§ 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz § 14 ust 1 pkt 26 rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu).

jw

l.n